

Er komt veel informatie langs bij het bestuur van de Kring. Een selectie vindt u in deze periodiek. Zes keer per jaar ontvangt u deze Nieuwsbrief.

Heeft u iets te melden, een vraag over of een aanvulling bij een onderwerp, meld dat s.v.p. via nieuwsbrief@oudheidkundigekring.nl.

De Kring is een vereniging van en voor alle 643 leden.

Midden in de zomervakantie willen wij jullie op het hoogste brengen van de komende activiteiten van de Kring. Wij wensen u een fijne zomer en wellicht snel tot ziens.

Komende activiteiten

Wandeling Velp, zondag 7 augustus 2022

De wandeling start om 13.00 uur bij het beeldje van het dansmarieke op het Vlashofplein in Velp (bij parkeerplaats Albert Heijn, blauwe zone 2 uur parkeren met schijf, anders parkeren Oranjestraat).

De wandeling gaat voor een groot deel door wijk en park Daalhuizen. Wij komen ook in de Poortstraat en eindigen na een bezoek aan de R.K. Begraafplaats aan de Bergweg bij de Dingenfabriek. Hier is gelegenheid om nog vragen te stellen en van een kopje koffie te genieten op eigen kosten.

Voor de leden is deelname gratis en niet-leden betalen 3 euro. U kunt ook meteen lid worden.

De wandeling duurt ruim anderhalf uur, het is raadzaam makkelijke schoenen aan te doen.

De gidsen zijn Cees Ursem en Nelleke den Boer-Pinxter.

Wandelingen najaar 2022

Noteer alvast in uw agenda:

Zondag 4 september 2022 wandeling in Laag Soeren;

zondag 2 oktober 2022 wandeling in Ellecom;

zondag 6 november 2022 wandeling in Dieren.

Starttijd steeds om 13.00 uur.

Lezing door Prof. Dr. Renger de Bruin

op zondag 21 augustus 2022, over

'Godard van Reede-Ginkel, een man met vele rollen

Exclusief voor de leden van de OKRR is er op 21 augustus om 11.00 uur een lezing in de Squashhal van Middachten. Kosten: € 7,50 per persoon.

Godard van Reede-Ginkel (1644-1703) stamde uit het machtigste adelsgeslacht in Utrecht, maar die machtspositie was betrekkelijk nieuw. Godards huwelijk met Ursula Philipota van Raesfelt opende perspectieven in Gelderland. Zijn vader Godard Adriaan van Reede van Amerongen opereerde internationaal als diplomaat. Zelf doorliep Ginkel een militaire loopbaan, met als grootste succes de onderwerping van Ierland in 1690-1691. Tot de vele eerbewijzen en nevenfuncties die Ginkel ontving, behoorde de prestigieuze functie van landcommandeur van de Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht. In de lezing gaat het over Godards talrijke rollen: als militair, politicus, netwerker, bouwheer, echtgenoot en vader.

Voor meer informatie verwijzen we u naar de naar onze website ([link](#))

Zomerexcursie Forteiland Pampus & Muiderslot donderdag 1 september 2022

Nadat we twee jaar lang noodgedwongen letterlijk 'voor Pampus lagen' en moesten afzien van onze jaarlijkse zomerexcursie, gaat de zomerexcursie naar Forteiland Pampus en kasteel Muiderslot op donderdag 1 september a.s. wel door!

Door overweldigende belangstelling is deze excursie vol.

Voortgang Rheden 450 jaar, SCHEURKALENDER

De Kring neemt actief deel aan een aantal activiteiten rondom de viering van Rheden 450 jaar. Op dit moment is een groep vrijwilligers druk bezig om voor het jubileumjaar 2023 een scheurkalender te maken over Rheden.

Oproep: heeft u een bijzonder moment te vieren of een mooi historisch nieuwsfeit of foto dat u wilt delen, laat het dan weten. Misschien krijgt uw bericht wel een plekje in de scheurkalender! En voor eigenaren van restaurants en eetcafés: heeft u een leuk recept dat u wilt delen in de kalender dan horen we het graag.

Foto's graag aanleveren in een zo hoog mogelijke resolutie, bijschriften bij foto's mogen maximaal 100 woorden bevatten. Hebt u alleen tekst dan is 180 woorden het maximum. Aanleveren kan tot en met 10 augustus via 450jaar@rheden.nl

Een eindredactie bepaalt de uiteindelijke inhoud van de kalender.

Marjolein Sanderman, Marianne van Delden en Antoinette Evers-Bon
Uitzoeken van de plaatjes en onderwerpen voor de Scheurkalender.

Bericht van het secretariaat

Regelmartig ontvangt de Kring vragen per mail. Onderstaande de vraag en het antwoord met foto's.

Mijn grootmoeder Gesina Braam (1888-1931) werkte tussen 1911 en 1914 als onderwijzeres aan de Openbare Lagere School te Spankeren. Daarvoor heeft zij enkele jaren gewerkt aan de dorpsschool te Raalte. Zijn er nadere gegevens bekend over de periode dat zij in Spankeren werkte? Bij haar huwelijk met Johan Herman Harmsen op 23-07-1914 te Rheden wordt zij vermeld als onderwijzers wonende te Dieren. Waar stond de school waar zij werkte, in Spankeren of in Dieren?

Is er een foto of afbeelding van de school? (nieuwsbrief@oudheidkundigekring.nl)

De Openbare Lagere School te Spankeren bestaat nog steeds en heet tegenwoordig Openbare Basisschool Prinses Margriet. Hij staat aan de Dorpsweg 39 en heeft ondanks modernisering en de aanbouw van een dorps huis zijn oorspronkelijke karakter nog deels behouden. Helaas heb ik geen exterieurfoto van ca. 100 jaar geleden kunnen vinden. Bijgaand stuur ik u wel een interieurfoto van omstreeks 1915 die mij door één van onze leden is geleverd. Hij stuurde ook een schoolfoto uit 1917, die eveneens hierbij gaat. Een ander lid, uit een familie die al zo'n 200 jaar in Spankeren woonachtig is, wist te vertellen dat het destijds heel gebruikelijk was dat onderwijzeressen aan de school in Spankeren in Dieren op kamers woonden. Hij acht het waarschijnlijk dat zijn vader, geboren in 1906, bij haar in de klas gezeten heeft, maar heeft daar verder geen informatie over.

Terugblik dorpswandeling Spankeren

Op 3 juli jl. hebben we met 11 personen en gidsen Ton Elzebroek en Wim van den Beukel ongeveer twee uur gewandeld in Spankeren, in de omgeving van de Gelderse Toren, het wat minder bekende 'kasteeltje' in de Gemeente Rheden. Daarbij diende de oude zichtlijn van de GT naar de kerk in Spankeren als uitgangspunt.

De wandeling begon bij voormalige pleisterplaats en herberg 'De Luchte' en de erachter gelegen boerderijen, die beide een lange geschiedenis kennen die tot in de Middeleeuwen teruggaat. Daarna volgden we de drukke hoofdweg, lopende onderaan de door de rivier uitgesleten helling annex huidige dijk. Gelukkig konden we na korte tijd rechtsaf de kilometer lange oprijlaan richting Gelderse toren inslaan. Langs deze eeuwenoude eikenlaan liggen voormalige boomgaarden met meidoornhagen en ook de privé begraafplaats van de familie Ruiten, de huidige eigenaar van de toren. Voor deze gelegenheid hadden we van de eigenaar toestemming ook over het privéterrein rond de toren te wandelen, een route die normaal afgesloten is voor publiek. Op die manier kregen we niet alleen een goed beeld van de toren met bijgebouwen, zoals een orangerie met moestuinen en een voormalig koetshuis, maar ook van de fraaie vergezichten over de uiterwaarden van de nabij gelegen IJssel. Gids Ton Elzebroek vertelde aan de hand van een maquette van de onderbouw, het oudste stuk van de toren, het een en ander over de geschiedenis van deze oorspronkelijk Middeleeuwse verdedigingstoren, strategisch gelegen tussen twee oude 'hanken' van de IJssel.

De reacties van de deelnemers over deze landgoedwandeling waren unaniem zeer positief, waarbij het mooie weer en de fraaie natuur ook een belangrijke rol speelden.

Amerongen & Middachten. Twee kastelen één geschiedenis

Niet vaak wordt een boek aan de overheid opgedragen. Dit boek echter wel. Dit door Renger de Bruin en Luc Nagtegaal geschreven boek over de kastelen Amerongen & Middachten kwam er mede dankzij een aanzienlijke rijkssteun. Reden van het verschijnen vormde de toekenning van de Regeling ondersteuning iconische rijksmonumenten die in 2020 aan beide huizen werd toegekend. Deze regeling geeft vorm aan de wens van de regering om aandacht te besteden aan de toonbeelden van de Nederlandse (inter)nationale geschiedenis. Met dit geld pakte men op Middachten de restauratie van de prachtige koepel aan, terwijl op Amerongen de toekenning werd gebruikt om het museumplein te restaureren.

Historisch gezien zijn beide kastelen door nauwe familiebanden met elkaar verbonden. Waren eerder leden van de familie Van Reede eigenaar, hierna volgden de Aldenburg Bentincks. De subtitel van deze uitgave luidt dan ook 'Twee kastelen, één geschiedenis'.

Beide auteurs zijn historici en kunnen bogen op een lange staat van dienst. Zij bundelden hun krachten en schreven dit overzichtelijke verhaal over de geschiedenis van beide huizen en hun bewoners vanaf de 16de eeuw tot heden. Bij hun opdracht werd hen gevraagd om in een uitgave helder te maken wat het belang van de beide huizen is en hoe hun gemeenschappelijke geschiedenis er uitziet. Veel aandacht krijgen de Van Reedes. Leden van die familie bewoonden de beide monumentale huizen, die allebei bijzonder strategisch gelegen waren. Meerdere telgen van deze familie waren politiek actief. Er waren nogal wat diplomaten en de familie bezat veel invloed in Den Haag, waar zij uitstekende banden met de Oranjes bezaten. In de 19de eeuw was de familie Aldenburg Bentinck invloedrijk in Duitsland. Dit is mede de reden dat de keizer Wilhelm II na zijn vlucht uit Duitsland lange tijd op Amerongen resideerde. RD

Renger de Bruin en Luc Nagtegaal, *Amerongen & Middachten. Twee kastelen één geschiedenis*. Deze uitgave werd gedaan door Stichting Kasteel Amerongen en Stichting Kasteel Middachten. Het telt 92 pagina's. Dit boek als ebook te downloaden <https://kasteelamerongen.nl/historie/algemene-historie/e-boek-amerongen-middachten>

Dr. W. Portheinestraat

Velp, 28 juli 2022

De straatnaam werd onthuld door Frederique Portheine, kleindochter van Dr. W. Portheine en wethouder Gea Hofstede: op de hoek van de Kerkallee en het nieuwe wijkje op het voormalig Record-terrein in Velp.

Dr. W. Portheine was van 1926 tot 1966 gemeentehuisarts in Velp. Hij volgde destijds de vroeg overleden Dr. Van der Feltz op. Ook naar hem is een straat vernoemd. De gemeente betaalde de artsen vroeger jaarlijks een basisbedrag per patiënt. De patiënten – vooral in Velp-Zuid – werden vervolgens gratis behandeld. In 1951 werd Dr. W. Portheine geëerd met de Zilveren Gemeentepenning vanwege zijn 25-jarig jubileum als gemeente-arts en in 1966 ontving hij de Gouden Gemeentepenning vanwege zijn 40-jarig jubileum en zijn afscheid als arts in Velp. Dr. W. Portheine is geboren in 1898 en overleden in 1979.

Moedige artsen

De heer Portheine heeft in de Tweede Wereldoorlog, net als de andere Velpse artsen, veel (vaak Joodse) onderduikers geholpen en soms zelf in huis genomen. Samen met Dr. Van der Willigen en zuster Van Zwol van Ziekenhuis Velp, vormden zij een netwerk van verzet.

Ambt & Heerlijkheid

Om alvast naar uit te kijken: het volgende nummer van Ambt & Heerlijkheid valt op 7 september in uw brievenbus. In dit nummer zal o.a. aandacht worden besteed aan:

De Brandtoren; Dichter dominee Ter Haar; Kunst vanuit je ooghoeken en Rhederoord, 'summer of love'

Tevens boekbesprekingen over het boek 'De wereld van Jantje van Velp' (dorpsicoon 1916 – 2001) en het boek over 'Ursula Philippota van Raesfelt' (de eigenzinnige erfdochter van Middachten).

Boeken- en tijdschriftenverkoop

Op onze website worden tal van nieuwe of gebruikte boeken aangeboden.

Daarom raden we u aan om af en toe (weer) eens te kijken

op <https://www.oudheidkundigekring.nl/publicatie-type/boeken/> of daar iets voor u bij zit.

Bestellen kan eenvoudig via het bestelformulier op de site. Oude nummers van ons ledenblad kunnen per e-mail worden besteld via penningmeester@oudheidkundigekring.nl.

Hieronder 4 boeken in de etalage. Klik op de afbeelding en u krijgt meer informatie over de uitgave.

